

Norðuri í Geil í Hesti. Frá mongu ferðum sínum í Føroyum hevur Havsteen-Mikkelsen fleiri listarverk við myndevni úr Hesti

men torir ikki norður um portrið, tí millum kýrnar er tarvurin. At hann er í sínum ringa lagi er skilligt, tí hann bæði ýlir og grópar. Í gerðinum oman fyri geilina – á einum stykki nakað suður frá Myllánni – stendur Sjúrdur norðan fyri Garð og rakar. Hann vendir sær nakrar ferðir á og hyggur oman á vegin, har Ella stendur. So letur í honum: »Ella, hvørjum stendur tú har og bínir eftir?« »Tað er tarvurin,« sigur hon. »Hvat feilar honum?« spyr Sjúrdur. »Hann brølar, hann brølar,« sigur Ella. »Bannað veri, skal hann floyta,« sigur Sjúrdur og tveitir rívuna frá sær og fer norður í geilina at reka tarvin burtur. Og nú kundi Ella fara at mjólka.

Sjúrdur ræddist ikki tarv. Tað var heldur øvugt.

Náttúran í kirkjuni

Saman við soni sínum, arkitektinum Alan Havsteen-Mikkelsen, var Sven Havsteen-Mikkelsen ráðgevari hjá kirkjuráðum og myndugleikum her annars, tá kirkjur skuldu málást innan og litir veljast. Teimum var boð eftir, tá kirkjan í Hesti í 1982 skuldi málást.

Gingið varð frá vanligu litunum í yngnu hválvkirkjunum – ljósablá bróst og dimmblátt hválv og eikilittir beinkir og prædikustólur. Kirkjan í Hesti fekk nú grønar beinkir og grønan prædikustól, ljós, gráblá bróst og gult hválv. Listar upp við vindeygnum vórðu hvítir. Hurðarnar innan grønar við bronsu í speglskeringunum.

Við hesum nýggju litunum kendist kirkjan í Hesti meira flógv. Havi onkuntíð hoyrt prest siga, at hann á prædikustólinum stóð og kulsaði, tí hann kendi seg standa undir einum frostklárum vetrarhimli í kirkjum við hesum bláu hválvunum; ja, í summum vóru enn tá stjørnur skornar. Men her í Hesti hevði Havsteen-Mikkelsen nú valt summarlitir.

Hugskotið at geva hválvinum gulan og beinkjunum grønan lit segði Havsteen seg hava fingið eitt summarkvöld í sól-setri uppi á Hestoynni. Himmalin bar

eldgulan sólarroða og sjógvurin djúpan, blágrønan lit.

Ein tækk fyri mong góð ár

Kirkjulist er Sven Havsteen-Mikkelsen kendur fyri, bæði altartalvur og onnur meira monumental verk úr bronsu ella øðrum metalli.

Í 1996 fekk Hests kirkja nýggja altartalvu, sum Havsteen-Mikkelsen málaði. Myndevnið er Jesusbarnið í fjósinum í Betlehem. Men tulkað kann onnur høvuðshending í kristnu læru okkara lesast úr myndini. Sperrurnar í fjósinum umskarast so at tær mynda krossar, og kann myndin soleiðis leggjast út sum vitnisburður um krossfestingina á Golgata. Og upp úr krubbuni stendur skærur ljómi, ið minnir okkum á uppreisnina páskamorgun.

Henda nýggja altartalvan varð sett í rammuna á teirri gomlu, sum myndaði Fjallataluna og nú varð flutt oman í kirkjuna.

Nýggju altartalvuna gav Havsteen-Mikkelsen kirkjufólkinum í Hesti sum »tækk fyri góð minni frá hesari bygð, tey mongu ár, mær untist at vitja higar,« sum hann sjálvur málbar seg.

Umframt altartalvuna í Hesti hevur Havsteen-Mikkelsen málað altartalvuna í Húsavík og í Hoyvík.

Hin vídfarni norðurheimur

Útbúgving sína sum listarmaður fekk Sven Havsteen-Mikkelsen frá so mætum listarmonnum sum Fritz Syberg, Johannes Larsen, Oluf Høst og Eloy Riseby á Listaháskúlanum í Oslo.

Tvær ferðir hevur Havsteen-Mikkelsen havt listaframsýningar í Føroyum – í Listaskálanum í Havn 1972 og 1983. Tann seinna var liður í eini norðurlendskari ferðaframsýning.

Havsteen-Mikkelsen verður roknadur sum listarmaðurin undir Leiðarstjornuni, ið norðbúgvar nýttu sum leiðvísara um rætta ætt á sínum ferðum um høv. Tí tað er í mesta mun norður-leiðirnar, hann lýsir í listarverkum

sínum. Frá eldi og ísi til blíðar fløtur – frá kargari oyðimørk til blómandi lundir og búnar akrar. Sunnudagin 16. september eru liðin hundrað ár síðan føðing hansara.

Hann var knýttur at mongum støðum í Norðurlondum. Tað síðsta varð Ærøskøbing á Ærø. Mong ár búði Havsteen-Mikkelsen í Täsinge, so lista-søvnini á Fjóni hava serstaka orsök til at varpa ljós á hundrað ára merkisdagin fyri føðing hansara. Part av ungdoms-árum sínum búði hann í Lopra, har faðir hansara Ejnar Mikkelsen, sum nevnt, stóð fyri hvalastøðini. Bondini til Føroya slitnaðu ongantið, og úr hesum jørðildi spratt týðandi partur av listarliga avriki hansara.

Havsteen-Mikkelsen mundi sum Goethe halda:

Willst du den Dichter richtig verstehen, must du im Dichters Lande gehen.

(Vilt tú skilja skaldið til fulnar, mást tú dvølja í landi skaldsins.)

Fáur kendi norrøna heimin so væl sum Havsteen-Mikkelsen. Henda heimin, ið hevur sum eyðkenni tað fjølbroytta og ymiskliga. Hetta kom serstakliga til sjóndar, tá hann fekk litið í hendi við træskurðarmyndum at skryða bókina »Orm og Tyr« eftir Martin A. Hansen, ið lýsir norrøna heimin alt frá steinöld fram í kristna siðmenning. Úr hesum vídfarna heimi kendi listarmaðurin seg runnan. Og tað gjørdist lívsverk hansara at lýsa hann.

Tað verður ov drúgført at reksa upp stakverk – um tey kunnu vit lesa í ævisøgum um Havsteen-Mikkelsen og í listfrøðiligum verkum annars. Eg fari tó til endans at nevna eitt, og tað er

Viðvendingur og endurnýggjari

Sven Havsteen-Mikkelsen

var málari, grafikari og kirkjulistarmaður. Naturalistur ella abstraktur? Hann var so egin og lívsverk hansara so

sermerkt, at ilt er at seta hann í bás saman við øðrum. Stevna hansara gekk heldur tvørturímóti tí, sum var uppi og ráðandi í samtidini. Ímóti hesari ógvislugu flóðini av skepnuleysari, abstraktari list, neoekspressionismu, amerikanskum popp-kynstri, collage-máling og alskyns listablendingarsniðum. Sonevndu samfelagsviðkomandi sannroyndarlistina dró hann heldur ongantið ar sær – myndir úr okkara tíð, merktar av vaksandi býarbúseting og ferðslu, framlopnari tækni og politiskari øsing. Alt, Havsteen-Mikkelsen royndi, var at halda og endurnýggja myndina av tí, ið var undan okkum – av teim lívstreytum, vit ikki skaptu sjálvi. Hann hevur sýnt okkum myndir av náttúruni og frumskepnun hennara og av mannahugsflogsins viðføddu brøgdum, sum geva seg til sjóndar í søgum og søgnum, í undirgangs- og uppreisnarsjónum. Hann er ein viðvendingur og endurnýggjari, ið gjørdi sáttmála sín við hitt upprunaliga fyri lívsins skuld. Tað liv, sum er latið okkum til umsorgan – ella til glatan.

— Ole Wivel: »Det oprindelige«. Um list Sven Havsteen-Mikkelsens

kanska størsta avbjóðing hansara sum listarmaður: »Setur Eiriks Reyða«.

Í 1970 varð avdúkað bronsurelieff, gjørt úr 21 ymiskum smáum og stórum skepnum, felt í klett í Brøttulið (Qagssiarssuk) í Grønlandi til minnis um Eirik Reyða og setur hansara har um ár 1000. Bronsan er nú eirað og stendur grøn móti reyða klettinum. Smábørn klúgva í relieffinum, sum sýnir skipsstavn, reiðrarmann, ørn á flogi og hjúnini Eirik og Tjóðhild, ið vórðu jarðað her undir klettinum.

Sven Havsteen-Mikkelsen, ið var giftur Pamelu (Pam) Montgomerie úr Skotlandi, andaðist mettur av døgum 14. februar 1999.

Fáur kendi norrøna heimin so væl sum Havsteen-Mikkelsen, ið hevur sum eyðkenni tað fjølbroytta og ymiskliga. Hetta kom serstakliga til sjóndar, tá hann fekk litið í hendi við træskurðarmyndum at skryða bókina »Orm og Tyr« eftir Martin A. Hansen, ið lýsir norrøna heimin alt frá steinöld fram í kristna siðmenning. Úr hesum vídfarna heimi kendi listarmaðurin seg runnan. Og tað gjørdist lívsverk hansara at lýsa hann